

РЕСПУБЛИКА

Г1АЛГ1АЙЧЕ

РЕСПУБЛИКА

ИНГУШЕТИЯ

ГАОУ «Лицей-центр одаренных детей «Олимп»

СОГЛАСОВАНО

Зам. директора по НМР

Албагачиева А.А. _____

« » _____ 2023

УТВЕРЖДАЮ

И.о.директора

А-М.Б.Аушев _____

« » _____ 2023

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета

«Ингушская литература»

для 8 класса основного общего образования

2022-2023 учебный год

Составитель: Даурбекова Марет Салмановна

учитель ингушского языка и литературы

8-ча класе г1алг1ай литературах йола балха программа

Кхетама каьхат

Г1алг1ай литература кхыдола предметаш санна базови дешара дисциплина я.Цу керттера декхар да дешархой эхь- эздел долаш,хозаненна лоарх1ам болаш,мехка истории дикаг1а довзаш,кхетамца кхебар.

Г1алг1ай литература базови ларда т1а 1омадаро аьттув хулийт дешархошта ва къаман литература дег1адара наькъаш довзийта,цо хьабена чолхане никь теркалбайта замано д1адехккача беса цун декхараш а идейни чулоацам а хувцалуш хилар теркалде.Балха план в1ашаг1ьелла я исбахьален произведенеш урокашка а классал арахьа дешархоша к1оаргга уйла а еш, чулоацам бешаш,цун тохкам беш,болх д1ахьоргболаш цул совг1а,цо кхоачашду кхы а 1алаьмате бокккача лоарх1ама декхараш-дешар навькаш лакхьер,дешархой дувзаденна къамаьл шаьрдар.

Ер программа оттаяья5-11класашта лаьрх1а йолча республикански программ ларда т1а.Автор Л.Б.Зязикова Магас.2012,

хрестомати 8 класс.Чахкиева Рахима Ахмедовна. Магас. 2015.

Программо белгалъяхай г1орбаьннача г1алг1ай йоазанхой лоарх1а мег1а йола говзам произведенеш, цар тема, керттера уйла, турпалхой васташ, пайда эцийт цар т1а лелабеш болча ц1енача, говзамеча метта.

Школе 1омае еза произведенеш къоастаеш, терко т1аяхийтай лакха исбахьалеш говзалца язъьа хилара, дешархошта нравственни кхетам луш, цар сакхетам лакхбеш.

Даьхе а гонахьара алам а деза а уж 1омабеш хилара.

Программо хьакъоастадаьд литературни произведеней чулоацам к1оаргаг1а дешархошта 1омабара ,литературни теории дикаг1а йоавзийтара эшаш дола декхараши наькъаши-

-Кхетамца, уйла а еш, исбахьален произведенеш ешар.

-Шаьра, къоастадеш дешар,

-Тайп-тайпара чулоацам хьабувцар (Текста гарга, хоржаш, хаттарашта жоп луш, автора ц1ерах, дешархочун ший ц1ерах ишт.кха.д1.).

-Стихай, байтий тексташ дагахь 1омайя.

-Исбахьален произведеней тайпа, жанр белгалъяр.

-Автора керттера уйла гучайоаккхаш йолча эпизодий анализ яр.

-Дешархой класе а классал арахьа а ешаш йола произведенеш шоай ло1а мег1а (самостоятельно) яшха, керттера ма1ан а, уйла а гучаяккха 1омабар.

-Йоазанхочун вахара а кхоллама а никь тахка, цо айяь проблемаш белгалъе, цар мах хоадабе дешархой 1омабар .

-Дувзаденна къамаьл шаьрдар.

-Керттерча турпалхой оаламаш, царна юкьера юкь-моттиг, конфликт белгалдар.

-Говзамеча наьна метта торонаш – эпитеташ ,дустараш, метафораш, дийндар, кицаш, фразеологизмаш къоастаяр, произведене идейни чулоацам къоастабара, цар леладу г1улакх белгалдар.

-Рефераташ, докладаш, исбахьален произведеней чулоацам тохкаш кхоллама балхаш дар, дувзаденна къамаьл шаьрдар.

-Дешархой эхь-эздел долаш, х1ама довзара, тахкара т1акхувш, гуманистически сакхетам болаш, ший граждански позиции йоалаш, Даьхенцара безам лакха болаш, ший къам а ,къаман истории а литература довзара т1акхувш 1омабар.

-Г1алг1ай литературо дег1адоаг1аш хьабена чолхане никь, кхыча къамий литература юкьера цун моттиг йовзаш, дешара культура дег1айоалаеш болх бар.

-Произведене чулоацам геи кугагеи хьежжа йоккха эпически произведенеш тахка, цар исбахьален белгалонаш къоастае дешархой 1омабар.

-Кхоллама, тохкама балхаш деш шоашта эшаш йола материал, информаци журналаш т1ара, газеташ т1ара, тайп-тайпарча тексташ т1ара, Интернете лаха, нийсье дешархой 1омабар.

Календарно-тематически план

Г1алг1ай литература, 8 –г1а класс, 2016-2017д.ш.

№	Тема	сахъат	ди	ди	Ц1аг1ара болх	Инд. болх
1	Багахбувцам. Турпала иллеш	1			Саг йодача - йоаг1ача лийкха ашараш	а) Балха иллеш; б) Турпала иллеш.
2	Мочкъах дола илли	1			Вахарах-леларах дола фаялгаш.	Зоахалол д1аязде 2 дешархочо
3	Тиркаца вахаш хиннача Аьдий Сурхохи Аьла Мусостахи дола илли	1			О. 10-14 чулоацам ха	деша,юхахъа дувца
4	Бовза, беа хъай мохк. Кодзоев Н. «Тхъаба –Ерд», очерк	1			Чулоацам ха, О. 16	Дешархочун хоам : «Г1алг1ай текъар, ердаш»
5	Озиев С. «Наьсар», стихотворени	1			О.17 дагахъа 1омае	Стих. анализ е
6	Чахкиев С. «»Зязиков Идрис: тешамцеи бакъдолчунцеи»	1			Биографии ха, о. 19-25 чулоацам ха	стих. – шаьра еша,тахка, О. 70 - 75
7-8	Карпеев И. «Г1алг1ай дошлой полк»	1			О.25-28 чулоацам юхахъабувца	биографии ха,
9	Боков А. «Тоаркхо-Хъажа»	2			Деша,юхахъадувца, О. 28-48	«Хой шоана» кроссворд
11	Аушев Махъмад. «Даьй наькъаш»	1			Поэма шаьра еша , О.48-53	биографи ха,
12	Базоркин Идрис . Вахара никъ	1			Цхъа стих. дагахъа 1омае.	биографи ха
13-	Базоркин И. «Моакъаза тепча»	1			Деша,юхахъадувца , О. 55-66.	биографи ха,
15	Озиев Салман. «Вахар», «Хозал, дикал»	1			Цхъа стих. Дагахъа 1омае О. 67-68	биографи ха
16	Шин з1амигача саго баь барт.	1			О.68-71 чулоацам юхахъабувца	Биографи ха Карточка № 2 "Кхоллама никъ д1аболабала р»
17-18	Боков Ахъмад «Тиша ц1а»	1			О.72-82 чулоацам юхахъабувца	Дешархочун хоам: «Сийлахъ-

						Боккха Даймехка т1ом»
19	Дувцара кертера турпалаш	1			О. 83-93	1айше къонгий сурт- сибат
20	1айше вахар, цун денал	1			О.93-101.	1айше сурт- сибат
21	Зязиков Б. Вахара никъ	1			Зязиков Б. биографи.	Биографи ха
22-	Зязиков Б. «Эг1азал»	1			деша,юхахъадувца, О. 101-107	Дешархочун хоам: «Зязиков Б. – военни корреспонден т»
24	«Ваьча юрта», дувцар	1			деша,юхахъадувца, О.107-112 .	биографи ха
25- 26	Зязиков Б. «Г1уша-Хъажа»	1			О.112-119 деша, юхахъадувца	
27	Осмиев Хь. «Т1абенача дакко к1алхарбар...»	1			О. 119-125	Хаттарашта жоп ле
28	Яндиев Дж. Вахара никъ.	1			Лекци 1омае	биографии ха
29	«Т1ом хъеберашка», стих.	1			О.125, дагахъа 1омае	
30	Яндиев Дж. «Наьнага»	1			О. 126-127 дагахъа 1омае	биографии ха
31	Яндиев Дж. «Малхара каша»	1			О. 127-128 дагахъа 1омае	биографии ха
32	Яндиев Дж. «Бага»	1			О. 128-129 дагахъа 1омае, сочиненена кийчо е	Стих. анализ е
33	Сочинени Яндиев Дж. поэзех лаьца	1			Муталиев Хь-Б. биографи	
34	Муталиев Хь.-Б. «Яхъ»	1			О. 131-132	биографии ха
35	Муталиев Хь-Б. «Д1айха кулгаш»	1			О, 132-134, шаьра еша.	1омае стих,биогр.ха
36	Чаккиев С. «Ц1ерага маьре яхар»	1			О. 139- 147,чулоацам юхахъабувца	1омае стих,биогр.ха
37	Чаккиев С. «Ц1ерага маьре яхар»	1			О. 148-158, чулоацам	1омае стих ,биогр.ха

					юяхъабувца	
38	«Б1аргий хих биза кад», поэма	1			1,2 дакъа деша, чулоацам ха	«Прометей прикованный » яха миф хъаювца
39	«Б1аргий хих биза кад», поэма	1			3 дакъа деша, чулоацам ха	
40	Чапанов Ахмад «Г1алг1ай мотт»	1			О. 193, дагахъа 1омае	Биографи ха
41	Тимурзиев Б. « Барттайна дезал»	1			О.194, дагахъа 1омае	Дыно фу йоах дезале барт тарах
42	Угурчиев А-Г «Г1елал»	1			О.195-197 стих.- шаъра еша, тахка	Угурчиев А-Г биографи ха
43	Угурчиев А-Г «Г1алг1ай», стихотворени	1			О. 197-198 стих. шаъра еша, тахка	Стихотворене анализ е
44	Угурчиев А-Г «Хьо д1авахар», стихотворени	1			О. 199-200 стих. шаъра еша, тахка	Хаттарашта жоп ле
45	Эгиев Хъамид «Ялата коана»	1			О. 201-213 дувцара чулоацам ха	Биографи ха
46	Ведзижев Ахмад. Вахара никъ	1			Ведзижев А. биографи ха	Карточка №1,№2
47	Ведзижев А. «Дикал - низ», дувцар	1			О. 214-220 чулоацам ха	Дешархочун хоам «13 шу Сибарег1а»
48-	Изложени	1			Биографи ха	
50	Чаккиев К. «Даъхен 1уйре», стихотворени	1			О.221, дагахъа 1омае	Биографи ха
51	Чаккиев К. «Ека са стих», стихотворени	1			О.222, дагахъа 1омае	Стихотворене анализ е
52	«Къонахчо дай сий доадергдац»	1			О. 223-224, шаъра еша	
53	Албаков Дж. Вахара никъ	1			Албаков Дж. биографи ха	Кроссворд « Хой шоана»
54	Албаков Дж. «Сай илlega», стих.	1			О. 225 дагахъа 1омае	Карточка № 2 « Коллама никъ д1аболабала р»

55	Албаков Дж. «Даъхенна», стих.	1			О. 226 дагахъа 1омае	Стихотворене анализ е
56	Албаков Дж. «Ва тха ноаной», стих.	1			О. 226-227 дагахъа 1омае	Стихотворене анализ е
57	«Доттаг1ашка», стихот.	1			О.227-228, дагахъа 1омае	
58	«Къонгаш кхийна ц1аг1ара довлаш», стих.	1			О. 228-229, шаъра еша	
59	Вышегуров М. «Г1алг1ай мотт», стихотворени	1			О. 230 дагахъа 1омае	Биографи ха
60	Вышегуров М. «Ва , г1алг1ай», стихотворени	1			О. 230-231 шаъра еша, тахка	Биографи ха
61	Арчаков С. «Йо1ои з1амигача сагои дийца зоахалол»	1			О.277-278 дагахъа 1омае	Боккхача нахага хаътте, даязде зоахалол
62	Бериханов Дж. «Даъй г1алаш», стихотворени	1			О. 235 дагахъа 1омае	Биографи ха
63	Бериханов Дж. «Халкъага» стих.	1			О. 236 дагахъа 1омае	Шоай тайпан г1алаех хоам бе
64	Бериханов Дж. «Тамаш ю аз», стихотворени	1			О. 237-238 дагахъа 1омае	Стихотворене анализ е
65	Бериханов Дж. «Г1алг1ай мотт», стихотворени	1			О. 238-239 дагахъа 1омае	
66	Плиев Амир «Г1алг1айченга», стихотворени	1			О.239-240 дагахъа 1омае	Биографи ха
67	Плиев Амир «Лоаман сурташ», стихотворени	1			О. 240, дагахъа 1омае	Стихотворене анализ е
68	Горчханов Бадрудин. «Анзор».	1			О. 242-249, чулоацам ха	Биографи ха